

Aktywne metody ochrony fauny

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

Prowadzący: Prof. UAM dr hab. Mirosław Jurczyszyn, prof. dr hab. Edward Baraniak, prof. UAM dr hab. Joanna Ziomek, dr Marek Przewoźny

1. Jakie argumenty wspierają bioróżnorodność i jej znaczenie dla ekosystemów?
2. W jaki sposób działalność człowieka przyczynia się do wymierania gatunków? Podaj przykłady.
3. Jakie są główne przyczyny powstawania subpopulacji w kontekście ich izolacji genetycznej?
4. Jakie kryteria powinny być brane pod uwagę podczas procesu reintrodukcji gatunków?
5. Co wpływa na częstość występowania różnych alleli w populacji i jakie są konsekwencje zmian w częstości alleli oraz ich wypadania z puli genetycznej?
6. Jakie są wskaźniki różnorodności genetycznej?
7. Czym charakteryzuje się depresja inbredowa i outbredowa? Jakie mają konsekwencje dla populacji?
8. Jakie rodzaje przemieszczeń zwierząt można wyróżnić i jakie są ich przyczyny?
9. Co to jest „korytarz ekologiczny” i jakie ma znaczenie w kontekście ochrony gatunków zwierząt?
10. Scharakteryzuj hipotezę „wypadających nitów” i jej implikacje dla bioróżnorodności?
11. Na czym polega ochrona ex situ i w jakich sytuacjach jest ona uzasadniona?
12. Na czym polega ochrona in situ i jakie są okoliczności jej zastosowania?
13. Zdefiniuj ochronę bierną, ścisłą oraz czynną, podając przykłady.
14. Czym są jednostki ESU (Evolutionarily Significant Units) i MU (Management Units)?
15. W jaki sposób ocenia się stopień zagrożenia gatunku?
16. Jakie akty prawne regulują ochronę gatunkową zwierząt w Polsce?
17. Scharakteryzuj pojęcie „gatunku kluczowego”, podając odpowiedni przykład.
18. W jaki sposób definiuje się „gatunek parasolowy”? Podaj przykład i jego znaczenie dla ochrony środowiska.
19. Jakie metody ochrony lokalnych populacji można zastosować w praktyce?
20. Wymień i scharakteryzuj kategorie zagrożenia fauny według IUCN.

Dialog i negocjacje w ochronie przyrody

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

1. Jakie są przyczyny konfliktu człowiek/środowisko, i które uważasz za najczęstsze w Polsce?
2. Jaki jest główny cel Konwencji z Aarhus (1998 decyzja 2005/370/WE) i jaka polska ustawa wprowadza w życie zasady tej konwencji w naszym kraju?
3. Co to jest komunikacja interpersonalna?
4. Podaj przykłady komunikacji fatycznej.
5. W jaki sposób dasz do zrozumienia rozmówcy, że go słuchasz (aktywne słuchanie)?
6. Reguła Mehrabiana i jak powinna ona wpływać na konstrukcję przekazu.
7. Wymień pięć najczęściej występujących Twoim zdaniem błędów w komunikacji interpersonalnej.
8. Kiedy powstaje konflikt i jakie znasz typy konfliktów?
9. Co to jest negocjacja i jak jest rola negocjatora?
10. Co to jest mediacja i jak jest rola mediatora?
11. Co to jest facylitacja i jaka jest rola facylitatora?
12. Jakie cechy musi przejawiać dobry negocjator?
13. Wyjaśnij co to znaczy, że argument w dyskusji powinien być SEXI.
14. Wymień techniki perswazji i omów jedną wybraną.
15. Czym charakteryzuje się dobre pytanie w dyskusji?
16. Wymień 3 przykłady sytuacji kryzysowej na różnym szczeblu (państwowym, firmowym, osobistym).
17. Jak długo powinno być realizowane kryzysowe public relations?
18. Jakie są, Twoim zdaniem, wyzwania w pracy rzecznika prasowego dużej firmy?
19. Jakich informacji oczekuje społeczeństwo w czasie kryzysu?
20. Podaj przykład konfliktu środowiskowego zakończony pomyślnie. Co spowodowało, że został pozytywnie rozstrzygnięty dla stron?

Ekologia lasu a ochrona przyrody

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

1. Las jako układ ekologiczny. Las naturalny a las kształtowany przez człowieka.
2. Struktura i funkcjonowanie ekosystemów leśnych w warunkach antropopresji.
3. Drzewa jako organizmy kształtujące warunki środowiskowe w lesie.
4. Struktura troficzna a stabilność ekosystemu leśnego: znaczenie dla ochrony przyrody.
5. Naturalne i antropogeniczne zaburzenia w ekosystemach leśnych w różnych skalach czasowych i przestrzennych.
6. Wpływ gospodarki leśnej na różnorodność biologiczną ekosystemów leśnych.
7. Wpływ zmian klimatu na organizmy żywe i ich zgrupowania.
8. Sukcesja ekologiczna a czynna i bierna ochrona przyrody.
9. Inwazje biologiczne i ich wpływ na funkcjonowanie ekosystemów leśnych.
10. Biologiczne konsekwencje fragmentacji siedlisk.
11. Znaczenie zmienności genetycznej w ochronie zasobów przyrodniczych.
12. Ochrona przyrody w skali krajobrazu.
13. Ochrona lasu a ochrona przyrody.
14. Monitoring zmian bioróżnorodności biologicznej w lasach objętych różnymi formami ochrony.
15. Ochrona przyrody a gospodarka leśna: czy ich cele są spójne, czy sprzeczne?
16. Usługi systemowe i ich znaczenie.
17. Trwałość, stabilność i stałość ekosystemów leśnych.
18. Ochrona *ex situ* i *in situ* – praktyczne znaczenie w ochronie przyrody.
19. Mechanizmy regulujące dynamikę populacji w lesie (konkurencja wewnątrzgatunkowa i międzygatunkowa).
20. Konflikty między gospodarką leśną a ochroną przyrody – przykłady i możliwe rozwiązania

prof. dr hab. Andrzej Jagodziński
kierownik przedmiotu

Grzyby w środowisku leśnym

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

1. Królestwo grzybów na tle innych królestw – liczebność gatunków.
2. Grzyby mikoryzowe, saprotroficzne i pasożytnicze – funkcjonowanie w środowisku.
3. Rodzaje i charakterystyka mikoryz.
4. Sposoby rozmnażania się grzybów.
5. Proszę omówić grzyby wielkoowocnikowe występujące w Polsce.
6. Metody identyfikacji grzybów, różnice, wady i zalety.
7. Przegląd gatunków dopuszczonych do obrotu handlowego.
8. Warunki wprowadzania grzybów do obrotu handlowego.
9. Rodzaje atestów na grzyby.
10. Uprawnienia niezbędne do wystawiania atestów i sposób ich uzyskania.
11. Gatunki grzybów niebezpieczne dla zdrowia i życia.
12. Rodzaje zatruc grzybami.
13. Postępowanie w przypadku podejrzenia zatrucia grzybami.
14. Rodzaje produktów i półproduktów z grzybów w obrocie handlowym.
15. Gatunki niewystępujące w Polsce, a dopuszczone do obrotu handlowego.
16. Możliwości uprawy różnych gatunków grzybów.
17. Akty prawne mające wpływ na możliwości zbioru grzybów ze stanowisk naturalnych (ochrona).
18. Dlaczego lista grzybów dopuszczonych do obrotu handlowego zmienia się w kolejnych wersjach rozporządzenia?
19. Przykłady obcych gatunków grzybów jadalnych, ale występujących już w Polsce.
20. Zasady zbioru grzybów do celów spożywczych.

Ochrona abiotycznych elementów przyrody

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

1. Podaj przynajmniej 5 siedlisk przyrodniczych chroniących abiotyczne elementy przyrody.
2. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 1210 Kidzina na brzegu morskim.
3. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 1230 Klify nadmorskie na wybrzeżu Bałtyku
4. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych.
5. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 2120 Nadmorskie wydmy białe.
6. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 2130* Nadmorskie wydmy szare.
7. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 2190 Wilgotne zagłębienia międzywydmy.
8. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 3270 Zalewane muliste brzegi rzek.
9. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 6110* Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską.
10. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8110 Piargi i gołoborza krzemianowe.
11. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania.
12. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8120 Piargi i gołoborza wapienne.
13. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe.
14. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8210 Wapienne ściany skalne.
15. Scharakteryzuj siedlisko przyrodnicze 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe.
16. Wymień przynajmniej 2 rezerваты przyrody , których celem głównym jest ochrona abiotycznych elementów przyrody i krótko opisz jeden z nich.
17. Omów pojęcie „georóżnorodność”.
18. Omów jeden z obiektów opisanych w Katalogu obiektów geoturystycznych z obszaru województwa wielkopolskiego.
19. Opisz krótko Oz Bukowsko-Mosiński.
20. Omów krótko pomnik przyrody „Źródło” (woj. wielkopolskie).

Planowanie w leśnictwie i ochronie przyrody

Kierunek studiów: ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna

1. Przeprowadzenie inwentaryzacji których gatunków roślin, zwierząt lub grzybów jest konieczne na potrzeby sporządzania planów ochrony rezerwatów przyrody?
2. Jakie trzy typy obszarów wyróżniamy w rezerwach przyrody i parkach narodowych ze względu na potrzeby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody?
3. W jaki sposób jest realizowana ochrona na obszarach objętych ochroną ścisłą w rezerwach przyrody i parkach narodowych?
4. W jaki sposób jest realizowana ochrona na obszarach objętych ochroną czynną w rezerwach przyrody i parkach narodowych?
5. W jaki sposób jest realizowana ochrona na obszarach objętych ochroną krajobrazową w rezerwach przyrody i parkach narodowych?
6. Czym się różni plan ochrony i plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000?
7. Kiedy plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa może zastąpić plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000?
8. Jakie elementy musi zawierać plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000?
9. W jakich przypadkach nie sporządza się planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000?
10. Jakie obowiązują zasady tworzenia PZO dla obszarów Natura 2000, których obszary pokrywają się z innymi obszarami chronionymi?
11. Co to jest SDF i jakie zawiera informacje?
12. Jak interpretować unijną „zasadę ostrożności” w odniesieniu do środowiska przyrodniczego?
13. Jakie elementy zawiera PZO dla obszaru Natura 2000?
14. Jak realizowana jest zasada udziału społeczeństwa w procesie sporządzania PZO?
15. Jak ustala się przedmioty ochrony w procesie tworzenia PZO?
16. Jak w procesie tworzenia PZO traktuje się przedmioty ochrony, które są wpisane do SDF, a w praktyce nie istnieją?
17. Jak wygląda procedura zmiany granic obszaru Natura 2000 w procesie tworzenia PZO?
18. Co jest głównym zadaniem programów rolnośrodowiskowych i jaki jest mechanizm ich działania?
19. Jakie wymagania dotyczące koszenia łąk mogą być wymagane w ramach realizacji programów rolnośrodowiskowych?
20. Jakie wymagania dotyczące wypasu mogą być wymagane w ramach realizacji programów rolnośrodowiskowych?

Prowadzący przedmiot
Prof. UPP dr hab. Andrzej Węgiel

Przykładowe zagadnienia na egzamin magisterski na kierunku ochrona przyrody i edukacja przyrodniczo-leśna (UAM)

1. Zasady modelowania procesów i zjawisk w przyrodzie.
2. Modele statystyczne przydatne we wspomaganiu decyzji dotyczących ochrony przyrody i środowiska.
3. Metody poboru prób do badań przyrodniczych wykonywanych w środowisku (metody oceny liczebności, analizy przestrzenne, określanie wielkości próby, pomiary bioróżnorodności i innych parametrów ekologicznych).
4. Formy ochrony przyrody w Polsce i zagranicą.
5. Ochrona poszczególnych elementów środowiska w prawie polskim: kopaliny, wód, roślin i zwierząt, powietrza, zagadnienia dotyczące ochrony przed emisjami w tym handlu emisjami.
6. Aspekty bioetyczne badań naukowych.
7. System planowania przestrzennego w Polsce na tle rozwiązań w innych państwach europejskich.
8. Krajobraz jako podstawowa jednostka w planowaniu przestrzennym.
9. Wariantowanie lokalizacji inwestycji w kontekście oddziaływania na środowisko i przepisów o ochronie przyrody i środowiska.
10. Kompensacja przyrodnicza i efektywność zabiegów kompensacyjnych, minimalizacja strat środowiskowych.
11. Procedury sporządzania planów ochrony i planów zadań ochronnych do poszczególnych form ochrony przyrody.
12. Podstawy prawne i funkcjonowanie sieci Natura 2000.
13. Siedliska przyrodnicze i gatunki Natura 2000.
14. Narzędzi GIS w analizie danych przestrzennych dotyczących rozmieszczenia organizmów i ich siedlisk, w tym oceny ilościowej i jakościowej siedlisk w kontekście wymagań konkretnych gatunków.
15. Aspekty oddziaływania rolniczego użytkowania terenu na zasoby przyrodnicze.
16. Biologia i ekologii organizmów wodnych stosowanych jako bioindykatory w ocenie stanu funkcjonowania środowisk wodnych i torfowiskowych.
17. Metod oceny i klasyfikacji ekosystemów wodnych i torfowiskowych
18. Funkcjonowania ekosystemów rzecznych w warunkach naturalnych i zmienionych w wyniku działalności człowieka.
19. Czynna ochrona zwierząt i roślin.
20. Owady i ich rola w ekosystemach.
21. Gatunki inwazyjne, obce i introdukowane i ich znaczenie w ekosystemach.
22. Konsekwencje globalnych zmian środowiska.
23. Założenia polityki ekologicznej, zrównoważonego rozwoju.